

OPINIEPEILING Drents Panel

Bijlagenrapport

1. Responsoverzicht	2
2. Overzicht van oorzaken achteruitgang buurt/dorp	3
3. Gegeven suggesties in de combinatie wonen, werken en zorg	4
4. Gegeven suggesties hoe Drenthe zich qua werkgelegenheid kan onderscheiden	10
5. Gegeven suggesties hoe meer mensen aan het werk kunnen komen	22
6. Internetvragenlijst Drents Panel, thema's VJN 2013	30

Bijlage 1. Responsoverzicht

Uitsplitsingen responsoverzicht

Achtergrondkenmerk	respons, absoluut	respons, procentueel
<i>leeftijd</i>		
14 t/m 29 jr.	169	14%
30 t/m 49 jr.	270	23%
50 t/m 64 jr.	395	33%
65+	354	30%
<i>geslacht</i>		
man	654	55%
vrouw	534	45%
<i>regio</i>		
Midden-Drenthe	342	29%
Zuidoost-Drenthe	340	29%
Zuidwest-Drenthe	322	27%
Noord-Drenthe	184	16%
TOTAAL	1.188	100%

In totaal hebben 1.188 respondenten de vragenlijst correct ingevuld¹. Met behulp van 1.188 respondenten kan een prima beeld worden geschetst van de mening van de 'gemiddelde Drent'. Voor een (nog) representatiever beeld is bij de analyse gebruik gemaakt van correctiefactoren. Deze correctie is toegepast op de achtergrondvariabelen 'verhouding man/vrouw', 'leeftijd' en de 'woongemeente van de respondenten'.

¹ Een aantal respondenten heeft een aantal vragen waarbij gebruik werd gemaakt van een schuifbalk in de vragenlijst niet kunnen invullen i.v.m. technische problemen. De 'n' is hierbij circa 100 stuks lager. Voor de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten heeft dit geen gevolgen gehad.

Bijlage 2. Overzicht van oorzaken achteruitgang buurt/dorp

Deze bijlage geeft een compleet overzicht (gebundeld) per thema op alle antwoorden op de open vraag: *“Is uw buurt/dorp erop achteruit gegaan door het verdwijnen van een nader te noemen voorziening? ja, namelijk.....”*

Winkelvoorziening/horeca

- winkels (algemeen) 64x genoemd
- supermarkt / dagelijkse boodschappen 24x
- benzinepomp/tankstation 2x
- bakker 3x, bloemist 3x, slager 2x, kledingzaak 2x, boekhandel/tje 3x, drogist 3x,
- cadeauwinkel 1x
- (deel vd) middenstand 3x, paar kleine winkels 1x, detailhandel 1x
- markthallen 1x
- drukkerij 1x
- café/restaurant 4x, kroeg(en) 3x, horeca 3x, discotheek 2x jongerencafé 1x,
- parkeerplaatsen 1x, vrij parkeren 1x

Dienstverlening

- bank/bankfiliaal: 31x / pinautomaat 6x
- bibliotheek 17x
- postkantoor/postagentschap 13x
- gemeentehuis 6x, gemeenteraad 1x, gemeentewerken 1x, gemeentelijke voorzieningen 1x
- basisschool 8x
- OV: buslijnen 4x, openbaar vervoer 4x, treinstation 1x rechtstreekse trein Schiphol 2x
- bus van en naar basisschool Zandloper 1x
- buurthuis 4x, cultureel centrum 1x, jeugdsoos 1x, jeugdrefpunten 1x, jeugd- en ouderenwerk onderkomen 1x, multifunctioneel gebouw 1x, cultureel aanbod 1x, recreatiezaal 1x, sociaal-cultureel werk 1x, subsidie buurtclubs 1x, vereniging 1x, voorzieningen ouderen 1x
- muziekschool 1x
- weg naar winkelcentrum 1x
- (achterstallig onderhoud) parkjes 1x
- werkgelegenheid 3x
- (goede) speelplaats 2x
- goede openbare verlichting 2x
- leegstaande appartementen 1x
- bedrijven 1x

Sport:

- zwembad 10x,
- sportclubs 1x
- schoolzwemmen 1x
- sportzaal met tribune 1x

Medische zorg

- acute verloskonde uit het Diaconessenhuis van Meppel 1x
- consultatiebureau 1x
- huisarts 1x
- ziekenhuis (bepaalde zorg) 1x , ziekenhuisafdeling 1x

Bijlage 3. Gegeven suggesties in de combinatie wonen, werken en zorg

Deze bijlage geeft een compleet overzicht (per thema) van alle antwoorden op de open vraag:

“Hebt u nog andere ideeën in de combinatie van wonen-werken-zorg, die er toe kunnen leiden dat de gevolgen van vergrijzing in Drenthe beperkt blijven? Ja, namelijk.....”

Woonvormen

- Maak van bijv. grote boerderijen, zelfstandige appartementen, zodat de zorg bij elkaar zit en de mensen meer aanspraak hebben en zo lang mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven (10x).
- Boerderijen vertimmeren in kamers en dan voor begeleid wonen. Een jonger echtpaar die oudere mensen dan kunnen helpen.
- Een soort commune waarin ouderen samenwonen en elkaar helpen.
- Een soort van ouderen kolonie, zelfstandig wonen en allerlei tussen vormen tot aan besloten opvang.
- Gezamenlijk met een groep gelijkgestemden een soort van groepsbewoning organiseren met voorzieningen enz.
- Gezamenlijke wonen, ieder zijn eigen plek, maar met een tuin, leesclub, film kijken, andere activiteiten, die je bij de tijd houden als je ouder wordt, ook op niveau, dus niet te sjoelen of jokers.
- Grotere woningen bestemmen voor twee gezinnen, van 2 gezinswoningen in de huur 3 senioren. woningen maken met gezamenlijke tuin en wasruimte, alle voorzieningen er om heen, supermarkt, gezondheidszorg, ontspanning mogelijkheden.
- Een klein aantal ouderen, 4, 5 6, elk een eigen appartement, samen zorgen voor elkaar: boodschappen doen, koken, eenvoudige zorg verlenen (steunkousen aandoen, doktersbezoek enz.).
- Je zou een ouderengemeenschap kunnen starten, met bij elkaar liggende woningen, waarbij de één schoonmaakt, de ander verft, de derde doet boodschappen etc.
- Meerdere appartementen bouwen met daarbij gelinkt een centrale zorgpost.
- Woongemeenschappen met ca. 12 personen bij elkaar. Eigen kamers, badkamers en keuken en gemeenschappelijke ruimtes voor eten, spel, tv.
- Woongemeenschappen waar meerdere eenpersoonshuishouden in zijn gesitueerd, waar men elkaar kan aanvullen en voorzieningen delen.
- Woonvoorziening voor ouderen in combi met jongere bewoners.
- Vrijwillige woongemeenschappen.
- We fantaseren met bevriende ouderen om samen te wonen bijv. in meerdere kangoeroe-woningen; of woningen die bereikbaarheid en zelfstandigheid van ouderen benadrukken.
- Vormen van zelfvoorzienende woongroepen.
- Stimuleren van kleinschalige woonomgevingen voor ouderen met een beperkte zorg behoefte.
- Ouderen kopen samen een gebouw en richten dit zelf in en kopen gezamenlijk zorg in.
- Opzet zoals Hof van Drenthe (Beilen). Zelfstandig wonen met zorg in directe omgeving.
- Met meerdere stellen een bejaarde boerderij bewonen.
- Meerdere appartementen met elkaar in 1 gebouw, samen tuin onderhouden. bij kleine dingen elkaar helpen. Zo'n voorziening is er in Havelte.
- Meerdere mensen in een grote woning waar ook privacy is zoals een eigen kamer en slaapkamer.
- Verder een sociale ruimte waar ook een mogelijkheid is om gezamenlijk te koken.
- Woningen voor senioren centraliseren en hier de faciliteiten ook centraliseren (incl. scholen voor Veilige omgeving en wisselwerking met jongeren of naschoolse opvang etc.).
- Kleine verzorghuizen met een nanny overdag voor de verzorging en hulp. 's Nachts alleen op elektronische afroep.

- Kleine woongemeenschappen van 4 of 5 woningen waar vrienden en of kennissen samen wonen en elkaar kunnen bijstaan.
- Kleinschalige wooneenheden; een soort centraal wonen voor bejaarden.
- Leegstaande boerderijen/huizen bijvoorbeeld kangoeroewoningen van maken, of starterswoningen.
- Meer mantelzorgwoningen ter beschikking stellen (ouders bij kinderen OF KINDEREN BIJ OUDERS).
- Leegstaande gebouwen zoals scholen verbouwen tot appartementen met zorg. Idee van een aanleunwoning, evt. als particulier initiatief.
- Levensloopbestendige woningen (4x) en goede buurtvoorzieningen (zoals Buuv.nl).
- Zorg ervoor dat er meer aaneengeschakelde woningen komen waarin ouderen kunnen wonen die een beroep op elkaar kunnen doen ipv prof. zorg. Deze woningen nabij centrum organiseren.
- Kleine lokale bejaarde huizen waar de mensen zelf ook mee mogen helpen.
- De tijd van de kangoeroewoning zal herleven. Vroeger hadden de kinderen de zorg over de ouderen, dit zal weer komen. Ouderen moeten nu hun vermogen opeten! Wreed.
- Verzorgingshuizen open platen.
- Verzorgingstehuizen integreren in (nieuwbouw)wijken.
- Aanleunwoningen bij een zorginstelling.
- Meer seniorenwoningen bouwen verspreid door een dorp en niet geclusterd.
- Als er ruimte genoeg is een woongelegenheden bij de woning plaatsen b.v. units.
- De mogelijkheid tot het (tijdelijk) plaatsen van een woning in de tuin, de zgn mantelzorgwoning.
- Toestaan dat er stacaravans mogen worden geplaatst bij kinderen OF OUDERS in het kader van mantelzorg.
- Begeleid wonen via oproepsysteem.
- Bied mensen van boven de 65 de kans om bij elkaar in de buurt te wonen en in de buurt van een supermarkt. De mogelijkheid voor bejaarde mensen in een verzorgingstehuis in het dorp te kunnen blijven.
- Gemeenschappelijk wonen: woongemeenschappen leefgemeenschappen, samen met jongeren gemengd anders kun je er als je ziek wordt niet meer wonen.
- Geschakelde senioren woningen, alles gelijkvloers, kleine tuin, eigen oprit en in een woonerf waarin alle sociale voorzieningen aanwezig zijn.
- Huizen plaatsen aan een hofje waar ze allemaal op uit kijken en zo meer met elkaar verbonden zijn en in het hofje kunnen vermaken en met elkaar schoonhouden.
- Geen nieuwe woonwijken maar in de kleine dorpen lintbebouwing jong en oud door elkaar.
- Huisvesting in het centrum van een stad toegankelijk (betaalbaar) maken voor jongeren.
- Huizenprijzen omlaag/verstreken v hypoth. omhoog. Het is voor jongeren als ik niet mogelijk een huis in een buitengebied/vrijst.woning in dorp te kopen. Terwijl veel 60+-nu in dit soort woningen wonen
- In de dorpskern ouderenwoningen met faciliteiten voor jong en oud, incl winkel en sportgelegenheden.
- Woningen flexibel inrichtbaar maken: werkkamer kan slaapkamer worden enz. al dan niet gelijkvloers, ouderen hoeven dan niet snel te verhuizen.
- Woonzorgcentra.
- De mogelijkheid om appartementen voor ouderen te huren, met garage en een groot balkon op het zuiden.
- Zorg dat ouderen zolang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.

Zorg

- Meer/voldoende thuiszorg (2x), goede thuiszorg door vaste allround verzorgsters/verzorgers (3x).
- Als je mensen langer wilt laten leven moet je bereid zijn te investeren in zorg, niet bekorten.

- Niet bezuinigen op thuiszorg, want dit is veel goedkoper dan een bejaardenhuis of verzorgingstehuis.
- Zorg ervoor dat thuishulp/thuiszorg financieel/fiscaal zowel voor vrager als aanbieder interessanter wordt.
- Zorgen dat de zorg betaalbaar blijft.
- De wijkverpleging weer in ere herstellen en zonodig iets uitbreiden. Kunnen vele ouderen nog lang zelfstandig blijven wonen.
- Wijkverpleging (2x).
- Stimuleer buurtzorg (dus echt in de buurt).
- Stimulering van mantelzorg door werkgever.
- Meer investeren in mantelzorg (qua mogelijkheden deze mensen meer ruimte geven zodat ze het lang kunnen volhouden).
- Mantelzorgen stimuleren maar dan betaald.
- Gedeeltelijke zelfvoorziening door ouderen die nog iets kunnen mee te laten "werken".
- Gewoon omzien naar elkaar, maar niet verplicht!!!!
- Binnen een buurt met ouderen een vast persoon (personen) die de zorg van deze buurtbewoners op zich neemt.
- Eenduidig in de WET vastleggen wanneer intensief contact (verzorging) overgaat in samenwoning, ipv definiëring door een targetgerichte instantie. Jarenlange bezwaar- en beroeptrajecten.
- Er voor zorgen dat er zorg aan huis is en blijft. Geen ontslagen maar meer banen in de zorg.
- Kleinschalige zorg dichtbij de woonomgeving (2x), zorgbehoevende senioren bij elkaar.
- Kleinschaligheid dus zorg zo kort mogelijk bij de mensen, hoe groter de organisatie hoe duurder het wordt (managers).
- Meer ambulante zorg en mobiele voorzieningen voor ouderen zodat ze langer zelfstandig kunnen blijven.
- Collectief als ouderen in een dorp of wijk zelf zorg inkopen om zelfstandig te kunnen blijven wonen.
- Een stel ouderen zoekt samen een grote woonruimte en betaalt gezamenlijk een privé-verzorger
- Een woning in een wijk waaruit de zorg binnen de wijk wordt verzorgd
- Noaberschap, noaberhulp.
- Moeder in de achtertuin.
- Gebruik maken van de zorgmogelijkheden van nabijgelegen ouderencentra (bejaardenhuizen).
- Zorg dichterbij de mensen en minder bureaucratisch opgezet, minder tussenlagen van mensen die menen het allemaal beter te weten en alleen volgens regeltjes kunnen werken.
- Controle op de voorzieningen die mensen hebben aangevraagd. Worden deze echt gebruikt? zo ja, laten gebruiken. Zo nee, in overleg met deze mensen terugdraaien van de voorziening.
- Kijken naar inkomsten van ouderen en hier de eigen bijdrage op afstellen. Het behoud van de zorg, maar dan flexibelere inzetten, zodat het goedkoper wordt. Niet standaard 24 uren zorg leveren.
- Meer op alleenstaande mensen die dreigen te vereenzamen in de buurt te letten en evt die hulp te bieden, of te bezoeken.
- Mijn moeder woont in een 'flatje' in Emmercompasuum met alle voorzieningen in de buurt. Zij is 80 jaar en kan zich hier goed zelfstandig behelpen.
- Minder werkuren, omdat het erg zwaar werk is, en dat er dan wat meer tijd is, om wat meer aandacht aan de patiënten te geven.
- Hulp bieden aan ouderen.
- Sociale netwerken.
- Weg met de overheadkosten vanwege allerlei organisatorische instanties. Gewoon zorg leveren door mensen die dat willen en kunnen.

- Werken in zorg aantrekkelijker maken.
- Verwacht niet in de huidige samenleving van veelal tweeverdieners dat die de volledige zorg kunnen dragen voor hun ouders.
- Zorg ervoor dat zorg binnen een redelijke afstand voor handen is.
- Hulpmiddelen die door de zorgverzekeraar verstrekt worden, weer innemen na gebruik. Nu wordt het je eigendom, dat is overbodig.
- Groepswonen voor ouderen, wijkverpleegkundige, mogelijk maken dat mantelzorg aantrekkelijker wordt, regeling met werkgever, eigen bijdrage voor mensen redelijk is.

Leefbaarheid

- Betaalbare woningen voor starters in buitengebieden (6x).
- Jongeren stimuleren om in Drenthe te blijven (2x).
- Studiemogelijkheden in het noorden bevorderen.
- Meer MBO of HBO scholen in Drenthe plaatsen. Hiervoor trekken de jonge mensen veel naar Groningen of Zwolle.
- Zorg dat er voldoende onderwijs en werk is in de provincie.
- Aantrekkelijke banen voor jongeren, zorg dat er meer werkgelegenheid komt voor jongeren.
- Aantrekkelijke jonge bedrijven zorgen ervoor dat jongeren niet naar het zuiden of het westen moeten voor een aantrekkelijke baan
- Blijven investeren hoog opgeleid zodat er een mix blijft van verschillende leeftijden, nu merken jongeren vooral dat de omgeving is ingericht op de oudere mens..
- Deeltijdbanen/eigen tijd inplannen.
- Flexibiliteit werkgevers, het nieuwe werken, sociale plicht voor langdurig werklozen om dit soort vrijwilligerswerk te doen.
- Door o.a. voldoende werkgelegenheid en betaalbare huur/koop woningen.
- Actief inzetten op creëren hoogwaardige werkgelegenheid in dorpen.
- Meer innovatieve bedrijven werven eventueel met subsidie (2x).
- Stimuleren nieuwe bedrijven in lege panden op platteland.
- Woningaanbod beter afstemmen op de vraag.
- Afwezigheid voorzieningen compenseren met lagere inkomstenbelasting of opcenten wegenbelasting.
- Ervoor zorgen dat er voldoende banen en woningen voor starters zijn. Komt de gezinsuitbreiding/schooljeugd vanzelf.
- Naast de voorzieningen voor ouderen, ook de dorpen aantrekkelijk houden voor jonge mensen
- Basisscholen open houden (2x).
- Faciliteer jonge gezinnen.
- Voorzieningen voor jonge gezinnen in dorpen proberen te houden zodat het aantrekkelijk blijft voor jonge gezinnen daar te blijven wonen.
- Kinderopvang in een zorgcentrum stimuleren.
- Soepele regeling van buurtbus op afroep; iets in de sfeer van erentaxipas voor ouderen.
- Zorg voor lage prijzen voor kinderopvang voor werkenden door ouderen toezicht te laten houden bij Kinderdagverblijven.
- Zorg dat er een goede mix is van ouderen en jongeren die bij elkaar wonen. Dit heeft geen familie te zijn altijd een mix van leeftijden in een buurt.
- Combineer de kangoeroe woning met kinderopvang. Hierdoor zullen jongere gezinnen misschien minder gauw kiezen om te verhuizen.
- De oude familie leden in huis opnemen (als ze niet zelfstandig meer kunnen wonen) en dan er voor zorgen tot de dood.
- In kleine buurtschappen net als het besturen van de buurtbus, georganiseerd bij elkaar naar binnen lopen.

- Maatregelen nemen en initiatieven aanmoedigen om te zorgen dat kleine kernen leefbaar blijven, kleine scholen, een winkel, taxiservice.
- Meer reclame maken voor het wonen in Drenthe, geven van woonsubsidie, dit kan wel anders gooit Den Haag het wel in de EEG pot beter in eigen land en voor eigen bevolking investeren.
- Stimuleren van vestiging van bedrijven langs delen van de snelwegen in Drenthe t.o.v. de Randstad, minder files, rest van Europa dichterbij!
- Werkgelegenheid stimuleren zodat de 'jongeren' hier in Drenthe blijven wonen en werken, zodat er minder vergrijzing optreedt.
- Werkgelegenheid vergroten.
Voorzieningen naar Drenthe halen.
Toerisme bevorderen.
- Woonwerk verkeer betaalbaar houden.
- Zorgen dat er zoveel mogelijk voorzieningen in de dorpen blijven, dan blijft een dorp leefbaar.
- Zorgen dat jongeren werk kunnen vinden in de provincie, ze trekken dan niet weg, kunnen daardoor ook zorg geven aan ouders.
- De "stad" landelijk aanprijzen om je er te vestigen. Zowel voor bedrijven, scholen, vertegenwoordigers, gepensioneerden etc. etc.

Ontwikkeling

- Gebruik meer nieuwe it technologie.
- Hergebruik leegstaand onroerend goed ipv iedere keer weer nieuwbouw; stimuleren functiewijzigingen en hergebruik, leegstand vermijden.
- Vraaggericht ondernemen.
- Internet.
- (goed) Openbaar vervoer (2x).
- Zorgen voor schone industrie.
- Problemen vergrijzing zijn niet te stoppen als er niet voldoende geld beschikbaar blijft. Kinderen niet opzadelen met verzorging van ouders, moeten hun eigen leven kunnen leiden.

Overheid

- Het idee van de kangoeroewoningen spreekt enerzijds wel aan echter hoe toeschietelijk is de gemeente in het verlenen van een desbetreffende woonvergunning?
- Het stimuleren van de werkgelegenheid in Drenthe, in de bouw en van technische opleiding.
- Het trekken van meer jongeren door hogescholen of een universiteit te starten, gericht op relatief nieuwe gebieden.
- Nu alleen maar praten over ouderen (partij), ouderenzorg, pensioenen, zielig. De jongeren komen niet aan bod, ov kaart eraf, studiegeld omhoog, kamerhuur omhoog.
- Import buitenstaanders.
Kunnen alle mensen die een ww uitkering ontvangen niet verplicht worden om bijv. 10 uur per week iets van vrijwilligers werk te gaan doen. Wie dit niet wil wordt gekort op de uitkering.
- Laat (jongere) asielzoekers binnen enkele maanden gaan werken in werkplaatsen waar ze iets produceren en geef ze de kans om daar te blijven werken als ze Nederlander worden of uitgeprocedeerd zijn.
- Makkelijker verbouwen eigen woning. Gemeentes mogen alles slopen en bouwen, burgers zijn daar minder vrij in.
- Mensen met een eigen woning meer vrij laten in het doen van aanpassingen.
Minder belasting laten betalen zodat men kan blijven wonen in eigen huis omdat men vaak veel minder inkomsten heeft.
- Minder geld uitgeven aan wildbrug (kosten dier), landschapverandering, monumentenlijst uitbreiden, dure bouwprojecten. Prioriteit ouderenzorg, gezondheid, thuiszorg etc. toekomst.
- Minder subsidie voor culturele en andere zgn. verkwisting van subsidies en afschaffing provincies.

- Niet bezuinigen op mogelijkheden voor jongelui; sport, uitgaansmogelijkheden, muziekschool etc.
- Profileren op bedrijfsbeursen als vestigingsprovincie in binnen en buitenland.
- Sociale dienstplicht invoeren.
- Terug naar de essentie, de verhouding van loonkosten op de werkvloer en de managers en bureaucratie is geheel zoek.
- Provinciale woningbouwplannen in de prullenbak gooien en vervangen door een beleid van selectieve woningkwaliteitsverbetering.
- Dat gemeenten beter naar hun uitgavenpatroon kijken. Zo blijft er meer geld over voor zaken die er toe doen.
- Verzorging is een taak van de overheid, die kun je niet naar mantelzorgers delegeren. Op oudere leeftijd zijn er genoeg mensen die kinderloos zijn en waar dus geen mantelzorg voor beschikbaar is.

Overig

- Een rem op "drentenieders en meer voorrang geven aan jonge gezinnen (2x).
- Ouderen als medemens accepteren, niet als een vreselijke ziekte. kleinschaligheid blijven stimuleren, wel samenwerking op 'hoog' niveau handhaven
- Er gebeurt al zoveel, maar het kan nog beter
- Ouderen worden overal de dupe van. burens kennen elkaar niet, en kinderen wonen te ver weg. Dus moeten er andere mogelijkheden zijn. dus bejaarden huizen
- Scheiding kerk en staat is goed, maar het stimuleren van kerk kan van invloed hebben dat mensen daar de meerwaarde van zien. Kerken zorgen namelijk alleen zie ik dat niet erkend worden door Drenthe.
- Niet altijd last in first out hanteren. Zo houdt je alleen de oude werknemers in dienst.
- Vraag naar behoefte, biedt kansen voor anderen.
- Zorgen dat er voldoende werkgelegenheid is.
- Zo laten zoals het is.
- Oude mensen kunnen vaak meer dan ze denken. Stimuleer ze mee te blijven doen.

Bijlage 4. Gegeven suggesties hoe Drenthe zich qua werkgelegenheid kan onderscheiden

Deze bijlage geeft een integraal overzicht (per thema) van alle antwoorden op de open vraag:

“Hebt u ideeën waarin of hoe Drenthe zich op het gebied van werkgelegenheid kan onderscheiden ten opzichte van de rest van Nederland?” Ja, namelijk .....

Recreatie/toerisme

- Bevorderen/investeren recreatie en toerisme (82x)
- Stimuleren van streekproducten (5x).
- Uitbreiden van kunst (4x) en cultuur projecten (2x)
- Maak van Drenthe nog meer een fietsprovincie, met goede en schone paden voor racefietsen en uitdagende mountainbikeroutes (3x).
- Meer banen scheppen in de recreatie (3x) en vrije tijd.
- Recreatie: meer stimuleren van de mogelijkheden die Drenthe biedt: wandelen, mountainbiken, paardrijden, fietsen (2x).
- Vooral de recreatie, Drenthe heeft veel natuurschoon en mooie dorpen waar mensen langs kunnen wandelen en fietsen (2x).
- Recreatie en scholing (kenniscentrum) Natuur en de historische plekken in stand houden. Geen grote windmolenparken, industrieterreinen en grote kantoorpanden.
- Recreatie meer ondersteuning. Recreatie bevorderen door toegankelijke bos- en natuurgebieden geen zogenaamd 'beleefbare' SBB-parkjes).
- Kleinschalige recreatieve activiteiten voor diverse doelgroepen en deze bundelen in arrangementen op verschillende locaties.
- Recreatieve sector ombuigen naar andere doelgroepen en net zoals rond Eindhoven de ICT hier bijv. duurzame energie sector sterk ontwikkelen.
- Nog meer recreatie en de boeren nog meer ruimte geven om een bedrijf optimaal te laten functioneren. Er op aan dringen in Den Haag om de werkgelegenheid die hier is te behouden.
- Naast de rijwiel4daagse, begeleide fietstochten naar bezienswaardigheden.
- Creëer camperplaatsen in samenwerking met NKC (Nederlandsche Kampeerauto Club).
- Terug naar de natuurrecreatie. Dus geen pretparken maar koeien knuffelen en schapen aaien.
- Meer op recreatie. Boeren weg, op enkele biologische na, en meer vaar-, fiets-, paard- en gemotoriseerd recreatie.
- Zorgen voor een internationale recreatieve attractie.
- De rust en de ruimte zijn kenmerken van Drenthe om zicht te onderscheiden van de rest van Nederland. Wellicht dat de recreatiesector dat kan oppakken.
- Versterken recreatieve functie! De huidige voorzieningen voldoen niet meer aan de eisen van de consument. Sterk verouderd. Drenthe moet een enorme inhaalslag maken. Inzetten op kort verblijf.
- Veel meer toerisme; bronwater uit de kraan; de natuur; de rust. Zorg voor meer evenementen/ publiekstrekkingen. Geen windmolens nabij de Hondsrug.
- Het groen toerisme stimuleren (tent / fiets) i.s.m. (bijv.) Staatsbosbeheer.
- Als fietsprovincie beter aan de weg timmeren. Aanleg fietspaden.
- Niet als (bijna) laatste met de knooppuntenroute aankomen en de toeristische bedrijven moeten meer arrangementen aanbieden.
- Toerisme bevorderen. Kernwaarden van het Drentse landschap zijn rust, ruimte en openheid. Dit moet de basis zijn voor toeristische sector die zich richt op actieve recreatie in eigen land.
- Combinatie van toerisme en zorg met het oog op de veroudering van de Nederlandse bevolking.

- Zorgen dat Drenthe een 'vrijtijdsprovincie' wordt. Goed voor de p.r. en meer werkgelegenheid in de horecasector.
- Creëer werkgelegenheid in de toeristenbranche met een Drents eigen gezicht. Promotie voor "all over the year." Ook buitenland. Onderscheidt van de andere in het noorden, desnoods gesubsidieerd 3x
- Culinaire buitentochten door het Drentsche Land en dan niet weer die pannenkoeken en schnitzels, maar verrassende producten van de boeren etc. uit de buurt. Slow Food op de kaart!
- Cultureel-toeristisch: geoparc de Hondsrug: horeca werkgelegenheid, b. en b., camping; scheepvaart.
- Evenementen voor heel Drenthe. Spectaculaire voorstellingen organiseren voor de theaters.
- Door de alsmaar krappere beurs zijn mensen minder bereid naar het buitenland met vakantie te gaan. Hier liggen kansen om onze provincie te promoten als relatief goedkope vakantie mogelijkheid.
- Drenthe kan veel gebruik maken van zijn natuur en de ruimte die beschikbaar is. Toerisme is in Drenthe volgens mij dan ook een belangrijke arbeidsfactor.
- Drenthe moet zich beter profileren als een vakantie bestemming. Schoon, rustig en milieu vriendelijk.
Duurzaam toerisme, vrije tijdbesteding, landbouw, tuinbouw en veeteelt.
- Toerisme: kant en klare rondreizen door bijv. Drenthe, Groningen en Friesland, maar ook weekends op één adres, met bepaalde programma's.
- Toerisme: optimaal bagagetransport regelen van BB naar BB en/of camping naar camping, om zo meer wandelaars en fietsers naar Drenthe te lokken.
- Een nog sterke focus op toerisme en proberen zich te profileren met alternatieve energie.
- Educatie, bijvoorbeeld meer excursiemogelijkheden. Of meer promoten wat we al hebben.
- In daarvoor geschikte plaatsen een soort Panorama van Mesdag oprichten (geschiedkundig). Geeft "spin-off".
- Schaapskuddes subsidiëren.
- Schone activiteiten voor het toerisme ontwikkelen.
- Kleinschalige werkgelegenheid bevorderen, gerelateerd aan toerisme. O.a. Bed+Breakfast, kunstateliers, streekproducten, bijzondere winkels.
- Kunst en landschap zoals bijv. beeldenpark de Havixhorst, beelden aan zee promoten.
- Meer persoonlijke service bieden binnen de sector toerisme.
- Profileren als toeristische trekpleister: kwalitatief hoogstaande, goed verzorgde korte (doe)vakanties (oa workshops kunstenaars), dichtbij huis. Duitse regio's. Zorgen voor een 'hippe' uitstraling.
- Toerisme en dan niet nog meer landbouwgrond omzetten naar natuur, maar bestaande natuur meer benutten.
- Vakantieparken verfraaien, oubollig vaak.
Toerisme verder ontwikkelen en ondernemers in deze branche steunen.
- Toerisme en biologische landbouw.
- Uitbreiden van toerisme, meer soorten vakantie aanbieden, avontuurlijk, misschien SBB-gebieden.
- Veel aanpassingen in de toeristische sector, banken plaatsen onderweg.
- Versterk je sterke punten en profileer je daarop. Word de meest aantrekkelijke toeristische provincie voor jong en oud van Nederland. Combineer de beleidslijnen.
- Vooral richten op toerisme, campings, B&B's, ontspanningen/excursies organiseren voor toeristen etc.

Marketing/promotie/beeldvorming

- De voordelen van Drenthe als provincie geven t.o.v. de Randstad.

- Gezien het grote aantal kunstenaars in de provincie nodigt de omgeving kennelijk uit tot creativiteit.
- De nadruk leggen op de mogelijkheden die juist Drenthe biedt. Hier zo veel mogelijk op inspelen.
- De provincie aantrekkelijk maken; woonaanbod, recreatiemogelijkheden etc. Hiermee mensen "lokken" en behouden.
- Definitief een recreatie stadsmanager aanstellen. Eye openers organiseren zoals Lenin (3x).
- Gebiedsambassadeurs
- Ook een gastvrije provincie met kindvriendelijke slechtweeer accommodatie.
- Durf je te onderscheiden van de rest van Nederland.
- Gebruik maken van moderne communicatiemogelijkheden, er kan wereldwijd gewerkt worden.
- In de Randstad Drenthe aanbevelen om te wonen en als vestigingsregio voor schone industrie.
- Laten zien welke voordelen Drenthe geeft aan werkende mensen, bijv. goedkoop maar toch groot wonen, amper files enz.
- Minder zeuren en achterdochtig zijn (Calimero gedrag). Dus veel meer naar de mensen luisteren, m.a.w. de gewone mens heeft vaak goede ideeën.
- Promoten met rust, gezelligheid, ruimte, lage prijzen woningen, lage criminaliteit. Zorgen dat er overheidsbedrijven naar Drenthe komen.
- Promotionele activiteiten. Via tv, radio, kranten, websites Toreco, Magisch Drenthe, Veenpark, Geopark de toeristen gaan interesseren voor vakantie in eigen land. Dus Drenthe!
- Veel meer naar buiten treden, vooral in de media.
- Onderscheiden niet alleen vanwege de prachtige natuur. Maar zeer zeker ook door de mensen, altijd vriendelijk harde werkers en afspraak is afspraak. Groeten wanneer we elkaar tegenkomen.
- Begrippen als arbeidsmoraal, huisvesting, ruimte etc. sterk benadrukken.
- Grote bedrijven proberen over te halen zich in Drenthe te vestigen (genoeg uitgebreid mogelijkheden/goede infrastructuur/goed opgeleid personeel aanwezig).
- Drenthe aantrekkelijk maken voor ondernemers, zodat zij hier de werkgelegenheid naar toe halen, misschien in combinatie met woonruimte.
- Actief beleid om bedrijven te stimuleren zich in Drenthe te vestigen.
- Een echte ondernemersprovincie maken, makkelijker startsubsidies voor werkzoekenden en begeleiding om dit goed op te pakken. Wordt Drenthe een innovatieve provincie.
- De akkerbouw, bosbouw en recreatie goed op elkaar afstemmen en verscheiden houden.
- Het aantrekken van jongere volwassenen. Dit zou tot meer (economische) activiteit kunnen leiden, wat de werkgelegenheid ten goede komt.
- Bedrijven naar Drenthe halen. Mooie projecten opzetten, maak gebruik van de prachtige omgeving. En daarnaast de dienstplicht weer invoeren en laten uitvoeren in het Noorden van het land.
- Landbouw promoten, er komen steeds meer grotere landbouwbedrijven, onderwijs hier op aansluiten.
- Meer actief bedrijven werven voor Drenthe in het westen, niet alleen kijken naar Assen Hoogeveen en Emmen, maar voor alle gemeenten van Drenthe.
- Misschien buiten de provincie gaan werken.

Energiesector

- Meer investeren in duurzame energie (3x genoemd) en hierbij banen te creëren
- Duurzaamheid beogen (2x genoemd)
- Groene energie (2), zonnepanelen.
- Energieopwekking via wind en zon (bij Duitse grens).
- De hele provincie (behalve het oostelijk gedeelte) vol plaatsen met windmolens.
- Energieprojecten, energievraagstukken, zoals NAM, sensortechnologie.
- Meer plaatselijke energie bedrijfjes, bijv. isoleren, zonnepanelen, onderhoud.

- Duurzame projecten zoals isolatie van huizen en energie opwekking. Natuurprojecten. Energie-opwekking middels windmolens.
- Laat in Drenthe zonne-energie op ieder dak toe. Er is folie waardoor het makkelijker in gebruik is. Dan zijn mega windmolens niet meer nodig.
- Neem een besluit over de windmolens dit levert weer een aantal banen op en groene stroom.
- Ruimte voor windenergie.
- Stimuleren gebruik groene energie, zon en wind e.d. gebouwisolatie. Voorlichting hierover.
- Windenergie met bijbehorende technologie en werkgelegenheid.
- Toespitsen op energie (Energy Valley in het noorden), techniek en landbouw en zeker ook in combinatie met elkaar.
- Asbest van de daken, zonnepanelen erop.
- Verwerken van reststromen die niet geschikt zijn voor mens of dier en verwerken tot energie en mineraalstromen. Zonnepanelen installeren langs snelwegen. Werk in aanleg, onderhoud, reparatie.

Industrie/bedrijven/innovatie

- Faciliteer brainstormsessies met werknemers van bedrijven die elkaar beïnvloeden; support de initiatieven.
- Meer kleinschalige bedrijven.
- Ecologische bedrijven aantrekken (rust en ruimte nodig).
- Geen windmolens maar megastallen in de Drentse Veenkoloniën.
- Verbouw kazernes tot opleidingscentra, werkgelegenheid, stageplaatsen waarborgen. Voortbestaan/uitbreiding ouderencentra.
- Het inrichten van één of meerdere logistieke centra voor productafhandeling t.b.v. meerdere internetwinkels.
De industrie gebieden voor elk bedrijf open stellen bijv. Bij de VAM mag alleen wat komen wat samenwerking heeft met de VAM. Daar kan bijna alles, als het maar reëel en volgebouwd wordt.
- De woningmarkt helpen waardoor er in de bouwsector meer werkgelegenheid ontstaat. Hieraan hangt een groot deel van de economie. Daardoor zullen veel banen ontstaan.
- Drenthe steun techniek! Drenthe heeft belangrijke spelers in huis zoals NAM en Stork. Het behouden van dit soort bedrijven is erg belangrijk.
- Goede locatie voor zwaardere industrie met transport over water.
Niet alleen transport bedrijven maar ook carrosserie bouw/onderhoud, spec. projecten, groene energie, duurzaamheid, recycling, recreatie, ontspanning, kuuroorden, sensortechnologie, hytech.
- Grote bedrijven aantrekken en promoten van de provincie als goede basis locatie voor bedrijven. Bijv. Assen: bedrijventerreinen zijn zeer goed bereikbaar vanaf de snelweg.
- Industrie stimuleren, maar alleen in de HEMA-steden.
- Samenwerken kleine bedrijven.
- Kleinschalige innovatieve bedrijvigheid in leegstaande panden, streekeigen producten en een eigen energiebedrijf voor Drenthe.
- Lokale productie van duurzame energie (wind, zon etc.) waarbij zoveel mogelijk het werk lokaal/regionaal gedaan wordt en de opbrengsten binnen de regio blijven.
- Zorg voor industrie, stimuleer industrie op leegstaande industrieterreinen.
- Gebruik ruimte, technisch personeel en combineer bedrijven en technieken met elkaar, geef opleiding afgestemd op deze industrie.
- Investeren in: bouw en toerisme / duurzame energie bronnen / in milieu en daar banen creëren / werkgelegenheid en het toerisme / werkgelegenheid rondom vliegveld Eelde / renovatie wegen. Toch industrie, al is het moeilijk. Wegtransport maar ook scheepvaart bijv. uit de haven van Coevorden naar het Oosten. Werkloosheid is in Drenthe groot, in 2012 weg uit 500 jongeren Emmen.

- Vergroten van de fabrieken inzake afval en melkindustrie zodat er meer kansen gecreëerd kunnen worden voor deze bedrijven.
- Voldoende industrieterreinen beschikbaar.

Kennis/snel internet/scholing/werkervaring/technologie

- Denktank met Drentse capt of indus.
- Snel internet op platteland voor impuls.
- Glasvezel ook aanbrengen in buitengebieden en industrieterreinen.
- Investeren in hoogopgeleide jonge mensen.
- Ook een universiteit is er niet in de provincie, dus trekt men weg naar gebieden met meer mogelijkheden.
- Sensorcity / HIT uitbouwen, onderwijs creëren.
- Hanze Instituut (sensor technologie).
- Het verder uitbreiden van de sensor technologie. Vakantie, sport maar ook duurzaamheid en energie niet te vergeten.
- Kenniscentrum op richten voor sensoren.
- Hoogwaardige technologie en daar de industrie om toe aantrekken.
- Studies op technisch gebied, bijv. het lopende sensorproject in Assen.
- Nieuwe technologie (sensor, farmacie) meer bekendheid aangeven.
- De hogescholen beter benutten.
- Focus meer op samenwerking met de RUG en Hanzehoge School. Maak gebruik van kennis rond om Drenthe. Denk niet alleen aan toerisme. Hiermee kunnen mensen met bijzondere vaardigheden of expertise naar Drenthe komen.
- Door een universiteit of hogescholen trekken meer hoger opgeleiden naar Drenthe. Door dit op nieuwe vlakken te richten (multimedia, techniek) worden er vooruitstrevende bedrijven meegetrokken door meer te bouwen.
- Drenthe moet werkzaamheden richten op kennis i.p.v. productie. Centralisatie van belastingsamenwerkingen naar Drenthe i.p.v. Groningen en Overijssel.
- HBO opleidingen dependances naar Assen halen.
- Drenthe is geschikt voor netwerken, rust en aandacht voor elkaar. ZZP'ers hebben meer (goedkopere) ruimte dan in de Randstad. Onderlinge solidariteit en respect hebben de overhand.
- Driedimensionale digitale duurzaamheid of wel 3D.
- Duurzaamheidsprojecten (bijv. energie of nieuwe duurzame technologieën). Gespecialiseerd research en opleidingscentrum op gebied van ouderenzorg en geriatrie.
- Jongeren in Drenthe blijven stimuleren om in Drenthe te werken, meer adverteren op (hoge)scholen en vacatures plaatsen op o.a. social media. Drenthe op de kaart zetten.
- Meer een soort van maatschappelijke stages, niet alleen voor jongeren, ook voor (oudere) werkloze mensen.
- Meer jongeren intern bij bedrijven op laten leiden en de werkgevers daarbij ondersteunen waar nodig.
- Gemeenten financieren bij het bemiddelen van bijstandsklanten. Scholing is nu belangrijk !!
- Meer opleidingen aanbieden op het moment dat er vraag is, naar bv zorg, onderwijs, horeca.
- Minder vrijwilligers inzetten en omzetten naar reguliere banen, op de manier zoals het nu gaat is er veel te veel oneerlijke concurrentie. Verder meer hoger onderwijs zoals in Hoogeveen.
- Niet te kieskeurig zijn. Niet zeggen daar heb ik niet voor geleerd. Aanpakken wat je krijgen kunt. Het geld ligt nog steeds langs de weg in mijn ervaring.
- Omscholing en opleidingen vergoeden, en werk aanbieden met een goed loon.
- Met een fatsoenlijk salaris en kans op gerichte, volledig betaalde opleidingen. Altijd goedkoper dan thuis met een uitkering zonder enig nut voor de maatschappij.
- Onze educatie in Drenthe is niet breed genoeg waardoor bedrijven zich andere provincies gaan vestigen omdat daar hun personeel ook woont.

- De ouderen korter laten werken, krijgen jongeren van zelf meer kans.
- De ouderen bij huis v.a.60 jaar en de jongere generatie aan het werk.
- Zestig plus die nog een baan heeft, i.p.v. 5 dagen terug te brengen naar 2 à 3 dagen en dat daar bij een jongeren komt die dan wordt in gewerkt in dagen die vrijkomen.
- Ouderen plaats laten maken door jongeren in een soort overdrachtsfase.
- Regelingen voor ouderen zodat zij eerder kunnen stoppen hierdoor nieuwe vaste banen creëren voor jongeren op de arbeidsmarkt. Ouderen werken vaak door omdat ze moeten, niet omdat ze nog zo gemotiveerd zijn.
- Scholing en opleiding in samenwerking met bedrijven en MBO en HBO scholen.
- Scholing, er zijn behoorlijk wat mensen laaggeletterd.
- Senioren vrijwilligers inschakelen om meer techniek te ontwikkelen bij jongeren, hierdoor ontstaan meer kansen voor de jeugd en ook een leuke invulling voor de vrijwilligers (50+).
- Veel vakmensen die sociaal zijn en vaak bereid een stapje extra te doen als dit gewaardeerd wordt.
- Veel vrijwilligersbanen opheffen en werklozen verplicht deze werkzaamheden te laten doen.
- Minder werk op de nek van vrijwilligers geeft meer banen in de verzorging en de natuur.
- Werklozen inzetten bij diverse plekken in de maatschappij, voor ervaring. Zodat de maatschappij hier ook wat aan heeft op termijn wordt ervaring gebruikt bij sollicitaties. Straks is er nl. weer werk.
- Zet jongeren aan werk en laat ouderen als ze willen op tijd afvloeien.
- Zorgen dat mensen met subsidie banen gaan invullen waar nu geen of weinig animo voor is vanwege lage beloning.
- Jongeren meer verplichte betaalde cursussen laten doen, om meer ervaringen op te doen, wanneer ze werk aan geboden krijgen.
- Iedereen die nu een fulltime baan heeft minder laten werken en ook een stukje salaris laten inleveren. Dit levert meer banen op!
- Zwartwerkers staan in de weg.
- Bij sollicitaties niet kijken naar de papieren maar naar de mensen. Soms is iemand die laag opgeleid is veel beter als een hoog opgeleide.

Wonen, natuur, leefbaarheid

- (Nog) meer promotie over rust en ruimte in onze provincie (8x).
- Rust (7x genoemd), ruimte (6x genoemd), donker, historie.
- Authenticiteit, duurzaamheid, natuurbeleving, creativiteit en eenvoud lijken mij een aantrekkelijke tegenhanger van goedkoop amusement en pretparken.
- Drenthe heeft veel groen en mooie natuurgebieden. Er zijn mooie plekken voor zorginstellingen.
- Drenthe is een open gebied met zowel natuur als boeren. Zorg ervoor dat dit zo blijft. Stimuleer jonge boeren om verder te gaan en een eigen bedrijf op te richten in de agrarische sector.
- Het landschap, de natuur, kleinschaligheid en de beschikbare ruimte, zou m.i. nog beter geëxploiteerd en gecommuniceerd moeten worden.
- Scholen in de kleine dorpen laten bestaan.
- In deze digitale tijd kunnen bedrijven/overheid zich goed in Drenthe vestigen. Goed wonen en bovendien niet te duur. Meer promotie of beleid op dat vlak. Meer inzoomen op toerisme.
- Op kleine schaal en dichtbij zorg aanbieden.
- Je als provincie hard maken voor een mooie woonomgeving, een provincie waar het goed toeven is.
- Meer bieden dan alleen werk, ook ruimte voor vrijetijdsbesteding en andere randzaken.
- Kleine dorpen uitbreiden.
- Hou de kleinere dorpen leefbaar.
- Mooi om aan huis te werken.
- In de natuur werken, historische (dorps)kernen opknappen, oude wijken renoveren: kortom van onze provincie Drenthe de mooiste provincie van Nederland maken.

- Mooie omgeving met goede infrastructuur. Niet te dure grond met korte overheidsprocedures.
- Mensen willen landelijk wonen liever geen twee auto's maar bij gebrek aan goede verbindingen is dit vaak noodzakelijk dan wordt de keuze gemaakt om te vertrekken.
- Bouwen in de kleine dorpen.
- Bij veel dorpen/steden prima ontsluiting naar de snel- of spoorwegen.
Geen productieverlies door files.
- Starterswoningen bouwen met werkzoekenden uit de bouw en installateurs/afbouw.
- Onze provincie heeft zoveel moois te bieden.
- Vakmanschap. Naoberschap. Kleine basisscholen. Biologische + ecologische producten & diensten. Gratis openbaar vervoer door gebruik bio-ecologische middelen.
- Van je hobby je werk maken.
- Woongenot en minder files, vakantiegevoel tijdens het weekend.
- Zorg voor een goede samenlevingsopbouw provinciaal en lokaal. Een goede sociale samenhang in de Drentse gemeenschap is nodig. Daar moet aan gewerkt worden.
- Zorg voor behoud van jongeren door leefbaarheid aantrekkelijk te maken en hoger onderwijs investeer in landelijk wonen voor jongeren door boerderijen op te delen in appartementen.
- Zorgen dat je je als provincie met een uniek gezicht profileert en niet oubollig overkomt. Zorg dat je je plaatst midden in de samenleving met dat unieke gezicht.
- Heel wijds wonen, wij hebben een tuin!
- Dienstverlening van uit huis (rust en ruimte).
- Mensen zoeken steeds meer naar rust en natuur dat kan Drenthe juist bieden, en geef particuliere initiatieven de ruimte.
- Voor de westerling moet 't een verademing zijn: de ruimte ook in de veenstreken.
- De sterke punten van Drenthe zijn rust en ruimte, landschap en natuur. Daar moeten we het dus met name ook van hebben als het om werkgelegenheid gaat.
- Drenthe is een provincie met ruimte en natuurschoon en dit kan door verdere ontwikkeling van de recreatie veel werkgelegenheid opleveren.
- Het uitbaten van rust, veiligheid, ruimte en het relatief goedkope wonen.
- Schoonheid, ruimte benutten om werkgelegenheid te creëren.
- Inspelen op de rust t.o.v. de hectiek in m.n. het westen van het land. Voor veel branches kan dat een meerwaarde zijn. Wel is het dan van belang dat er de mogelijkheid is van digitale snelwegen.
- Maak sterker waar je sterk in bent. Dus rust, natuur, aandacht, zorg, service, maak van Drenthe een groot park met veel aandacht voor medische verzorging, aandacht en service.
- Meer bekendheid geven aan de mooie provincie. De ruimte die hier nog is, de frisse lucht, fijne bewoners, die zeer de moeite waard zijn om ze te leren kennen.
- Meer richten op ruimte, natuur, het ongerept zijn van Drenthe. Proberen om hier werkgelegenheid te creëren die niet belastend is voor het milieu. Kenniscentra, opleidingsinstituten etc.
- Mentaliteit van de Drenten, rustig, nijver enz.
- Het mooie natuur in de provincie Drenthe, en de rust die het uitstraalt.
- Cafés in kleine dorpen mogelijk maken.

Natuurbehoud/natuurbeheer

- Natuur (8x genoemd) en recreatie (2x genoemd) (in goede verhouding tot elkaar).
- Onderhoud natuurgebieden (2x) en uitbreiding van natuurgebieden.
- Behoud/in stand houden van het eigen karakter van de natuur en cultuur van Drenthe.
Bos heide, natuurgebieden en watersport.
- De natuur, daar kunnen wel wat mensen mee bezig zijn. Goed voor het toerisme.
- Door mensen in te zitten voor het natuurbeheer.
- Gebruik maken van de natuur in de provincie. Meer gebruik maken van de mogelijkheden die de provincie biedt. Jaren was Drenthe de fietsprovincie van Nederland, probeer dat terug te winnen.
- Landschap herstellen-heide terugbrengen in originele staat. Zie bij 381 Beilen-Westebork.

- Maak van natuur in Drenthe nog een sterker punt en zet in op iets teekvrijere invulling daarvan.
- Meer natuurgebieden/parken zodat overnachten aantrekkelijker wordt. Kleinschalige landbouw, wat arbeidsintensiever is, die voor een mooier landschap zorgt. Landbouwproducten lokaal verkopen meer natuuronderhoud en meer campings in de natuur.
- Wij zijn een provincie van rust en natuur en aangezien we een nieuwe vaarroute hebben, denk ik dat hier ook tal van nieuwe mogelijkheden zijn.
- We hebben veel natuur wat ook onderhouden moet worden, dus iets op dat gebied.
- Wellicht meer banen creëren wat betreft natuurbehoud. Drenthe heeft een mooie naturomgeving die ook zijn verzorging nodig heeft.
- Werkgelegenheid koppelen aan agrarisch Drenthe.

Rol overheid, regeldruk

- MKB's in ambachtelijke (maak)industrie (2x).
- De overheid kan meer investeren, te denken valt aan scholen, belastingdiensten, gevangeniswezen.
- Gevraagd door plaatselijke politiek de gefortuneerden het initiatief laten nemen te beleggen in plaatselijke knelpunten(leegstand winkelgebieden en maatschappelijke problemen).
- EHS herzien, geen uitbreiding hect., fauna, investeren in educatie en recreatieve ontsluiting.
- De gemeenten moeten gebruik maken van de bedrijven in hun eigen gemeente! Er moet meer werk/opleidingen mogelijkheden komen om te zorgen dat de mensen kunnen blijven werken.
- Regering moet niet alles afbreken voor werk voor jongeren, en de ouderen langer door laten werken.
- Eerst de autochtonen aan werk helpen. Geen illegalen. Beter controleren op bedrijven.
- Geef als provincie extra subsidie voor projecten waar werklozen ingezet worden.
- Gemeenten zijn ook tegenwoordig de makkelijkste niet meer. Hierdoor help je ondernemers niet en geef je ze geen positief gevoel. De ondernemers zijn het belangrijkste orgaan. Help ze en werk ze niet tegen.
- Investeren in de bouw bijv. dmv subsidies zoals in het verleden premie A, B en C in de woningbouw werd verstrekt.
- Zorgen dat de rijksdiensten blijven in Drenthe.
Minder bezuinigen zodat mensen meer te besteden hebben om uit te geven.
- Innovatie gelden voor kleinere concerns.
- Sociale werkplaatsen ondersteunen.
- Laat UWV kijken of mensen thuis zitten met voldoende diploma's en laat ze begeleiden door uwv om zzp'er kunnen worden of een bedrijf kunnen beginnen.
- Lokaal stimuleren van o.a. woningbouw, maar ook het de ondernemers makkelijker (goedkoper) maken om te ondernemen.
- Meer subsidie verstrekken zodat wat nu door vrijwilligers MOET worden gedaan om te zetten in reguliere banen.
- Meer toeslagen/subsidie voor mensen die een eigen bedrijf willen starten.
- Sterker maken voor behoud arbeidsplaatsen Rijksoverheid.
- Stimulerende maatregelen treffen vanuit de Gemeente om de bouwsector te stimuleren.
Starters op de woningmarkt een aankoopsubsidie verlenen om de doorstroom van de woningmarkt te bevorderen.
- De gemeente moet iets doen aan de toeristische belastingtarieven.
- Overheidstaken beter verdelen.
- Infrastructuur verbeteren, zodat het aantrekkelijker wordt voor bedrijven om zich hier te vestigen.
- Leges op bouwprojecten naar beneden.
- Regels voor werken met een uitkering soepeler maken.
- Aantrekken van industrie, en ondernemers meer ruimte geven. (oa. vereenvoudiging van regelgeving).

- Terugdringing bureaucratie in de zorg.
De bouw weer los trekken met zo genaamde WIR premie zoals in de jaren 80.
- Geef ondernemers meer kans, ga als gemeente garant staan om financiële plannen te realiseren die kansvol zijn.
- Geen wwb verplicht laten werken voor hun uitkering, daar help je die groep niet mee. Tevens halen ze zo het werk weg bij de andere werknemers.
- Het bedrijven makkelijker maken met bijvoorbeeld subsidies, zodat het hun aantrekkelijk wordt om werkgelegenheid te creëren voor de maatschappij.
- Het stimuleren van arbeidsintensieve sectoren doormiddel van subsidies of gunstigere regelingen. Ook bijvoorbeeld aanbesteden aan kleinere lokale ondernemers.
- Het voor Drentse werkgevers interessant maken om juist Drentse werklozen aan te nemen. Werven in de databank van het UWV en of ISD en selectief vacatures aanbieden bij werkzoekenden.
- Het weer instellen 45 urige werkweek.
- Maak het de agrarische bedrijven niet te moeilijk met regelgeving, bescherming natuurgebieden e.d., dit is namelijk de kurk waar onze economie (export) op drijft. Dit geldt evenzeer voor de industrie.
- Makkelijker worden met het bestemmingsplan voor kleinere bedrijfjes.
Minder regels, dus minder controles dus minder kosten, minder ambtenaren en lagere overheidslasten.
Uiteindelijk meer ruimte voor ondernemers om te investeren en een aantrekkende arbeidsmarkt.
- Minder strakke regels voor particulieren tav het bouwen en verbouwen van hun woning. Het blijkt nog steeds dat mensen worden tegengewerkt door de gemeente als ze willen investeren.
- Eén aanspreekpunt bij gemeente die alles snel regelt binnen niet te overdreven normen.
Snelle procedures voor vergunningen van activiteiten die werk kunnen opleveren, zoals bouwvergunningen en bedrijfsactiviteiten.
- Wetgeving versoepelen, bij kunnen verdienen, campings of andere initiatieven op gebied van toerisme, het promoten van lokaal voedsel en het mogen verkopen langs deuren of kleine marktkraam.
- Zorgen voor ruimte om meer recreatie in onze provincie te krijgen, zodat ondernemers met goede plannen niet op allerlei bezwaarmakers en procedures kapot gaan.
- Goede OV verbinding met het Westen van het land. Beter openbaar vervoer. Goede verbindingen naar het oosten.
- Alle sprokkelhout in bossen verwijderen, alsmede het verwijderen van om gezaagde bomen.
- Door mensen vrijwilligerswerk te laten doen in de sector zorg en welzijn en hen daar in op te leiden zodat dat kan leiden naar betaald werk.
- Drenthe is een provincie met veel bos, moet onderhouden worden. Dat kan werk gelegenheid geven.
- Fietspaden en bospaden onderhouden, natuur schoonhouden, vooral in vakantietijd. Hier kunnen genoeg mensen aan het werk.
- De mensen verplicht vrijwilligers werk laten doen, misschien komen ze dan voor een baan in aanmerking.
- De bossen opruimen. Daar is het ook een rommeltje.
- Helpen bij tuinbouwkassen.
- Gebruik de mensen die nu een uitkering ontvangen voor mantelzorg oid.
- Kijk naar mogelijkheden voor vrijwilligerswerk bij bijvoorbeeld zorginstellingen. Iets doen is beter dan niets doen voor mensen die geen werk meer hebben (al dan niet verplicht).
- Laat de werkloze mensen die liever thuis zitten korten op het geld dat ze krijgen of zet ze aan het werk bij de tuinbouw.
- Laat langdurig werklozen plantsoentjes schoffelen of vrijwilligerswerk uitvoeren.

- Legale wietplantages in lege tuinderskassen en laten onderhouden door langdurig werklozen.
- Mensen uit de WW laten meehelpen de straten bv onkruidvrij te maken. Of meehelpen in bejaardenhuizen, verpleeghuizen of ziekenhuis. Dit met behoud van uitkering.
- Meer menskracht inzetten vanuit sociale werkvoorziening en leer-werk centra tbv natuur- en milieubeheer.
- Meer wegeonderhoud, mensen in WW moeten ook betaald worden en ze blijven aan het werk en doen ervaring op
- Mensen die vrijwilliger zijn gaan belonen met een kleine vergoeding, dan gaan er meer mensen dat werk doen en ben je weer een ervaring rijker.
- Mensen met uitkeringen laten werken bij vrijwilligerswerk, bijv. in de zorg, in hygiëne op straat, onderhoud natuur.
- Minder oost Europeanen werk laten doen! Maar dit zal met arbeidsloon te maken hebben!
- Om de mensen die langere tijd werkeloos zijn mee rommel te laten opruimen in Drenthe, in de natuur langs de weg en in steden.
- Oude mensen helpen met boodschappen doen. Mensen die niet veel hebben om rond te komen steunen en praten en als het kan een leuke dag voor hun maken hoeft niet duur te wezen.
- Productie hallen voor werklozen.
Werk voor elk die geld uit de staatsruif ontvangt, in gemeentelijke dienst uitvoering werken, waar nu geen geld voor beschikbaar is.
- Zwerfvuil bij de wegen weg halen.
- Zet werkloze jongeren in bij voorkomen van langdurige zorg voor ouderen door voorkoming van eenzaamheid.
- Werk in zorg en dienstverlening.
- Banen in zorg en welzijn in combinatie met gebruikmaking van het landschap, boerenleven.
- Zorg voor de ouder wordende mens, gehandicapte mens.
- Zorg i.v.m. dubbele vergrijzing / Rustoord / Zorgverblijven voor senioren. .
- Banen in milieubeheer, natuurbehoud en in stand houding van schaapskudden.
- Creëer werkgelegenheid.
- Geen bedrijven meer weg doen, maar kansen geven zich te ontwikkelen, zodat het meer werk geeft.
- Gaan richten op specifieke markten t.o.v. andere provincies. Huidige bedrijven tevreden houden en een klimaat creëren om startende ondernemers met potentie aan te trekken.
- Geen buitenlandse mensen aannemen.
- Hoveniers en tuinbouw = wel werk.
Horeca moet van de grond gestampt worden. Het gaat niet goed met de horeca in Drenthe. Denk daarbij niet alleen aan cafés en restaurants, maar ook aan hotels en clubs.
- Kleinschalige bedrijven gericht op bijv. de ICT. Hierbij speelt de reisafstand ook minder een rol.
- Knelpunten bekijken, soms begin maken in vorm van bouwen voor de zorg; zijn weer nieuwe banen.
- Maakindustrie (inkomen is hier lager, er zijn veel lager opgeleiden en hoge werkloosheid in die groep).
Meer actie naar de werkgever in elke branche en niet altijd achter de feiten aanlopen en veel praten.
- Zorg dat de bouw loskomt, dan sluiten andere sectoren aan.
- Zorgen voor hoofdvestigingen van bedrijven i.p.v. filialen.
Nieuwe producten/technieken toepassen. Zoals windmolenparken, daar waar het kan uiteraard en zeker niet volzetten. Of met werkgelegenheidsprojecten onderhoud aan de natuur laten uitvoeren.
- Proberen banen te scheppen die te maken hebben met natuurbehoud en ontwikkeling, omdat natuur (gelukkig) nog ruim aanwezig is in Drenthe, proberen meer industriële bedrijven naar de provincie te krijgen.

- Suggesties: geitenboerderijen, containerterminal (Meppel) en -doorvoer (Coevorden).
- Snoeien in de top van bedrijven, minder managers.
- Sociaal ondernemerschap.
- Stimuleer bedrijven die veel met telewerkers werken. Zo creëer je wel banen, maar weinig verkeer.
- Stimuleren landbouw en bedrijven/middenstand. Tevens inspelen op toerisme dmv grotere attracties, wat niet alleen gebaseerd is op natuur en milieu zodat ook een andere doelgroep aangetrokken kan worden.
- Stimuleren om bedrijven vanuit dure westen van het land, naar Drenthe te verhuizen. Goedkope grond en huisvesting.
- Stimuleren van bouwprojecten, huizen.
- Boeren laten bestaan en eventueel groter laten groeien, komen er meer banen vrij.
- Toezicht buitenlandse (tijdelijke) werknemers, zodat eigen personeel baan behoud. Prijsdruk + doorstart failliete aannemers leidt tot ontslag eigen personeel + inhuren zeer goedkope krachten. Opdrachtgevers meteen verbieden dat zulke praktijken plaatsvinden.
- Totaal werkuren delen aan alle werknemers.
- Groot arbeidspotentiaal.
- Vliegveld Eelde.
- Wering van bedrijven uit noordelijke en oostelijke buurlanden. Drenthe als poort (Deti vroeger)
- Werkzaamheden op gebied van energiebesparing stimuleren en de banken verplichten restschulden mee te financieren. Als de woningdoorstroming een feit is, heeft dat veel gunstige neveneffecten.
- Werkzoekers inzetten bij onderhoud etc van onze leefomgeving, en bij het verzorgen van mensen na omscholing.
- Zorg dat bedrijven zich hier vestigen. Niet alleen de NOM moet dit promoten maar ook de provincie, professioneler dan nu. Maak meer gebruik van politici in Den Haag die uit deze regio komen.

Samenwerking met Duitsland

- Inspanning om gebruik te maken van vacatures in Duitsland.
- Dienstverlening over de grens met Duitsland.
Aanbieden van facilitaire detentiemogelijkheden aan Duitsland, Polen oid.
De nadruk leggen op de goede verkeersverbindingen met Duitsland en de rest van Nederland.
- Duitsland zit economisch in de lift. Een onderzoek starten naar de eventuele bereidheid van Noord-Duitse bedrijven nevenvestigingen in Nederland op te richten.
- Dwars door Drenthe loopt de verbinding met Duits achterland en Scandinavië. In Emden neemt de werkgelegenheid toe. Drenthe moet zich richten op samenwerking/uitwisseling met dat gebied.
- Samenwerking zoeken met Duitse grensregio's voor werkgelegenheid.
- Laat mensen het eens in Duitsland proberen, daar lijkt wel werk te zijn.
- Je kunt je ook oriënteren op Duitsland, via de A7 ben je er zo.
- Meer samenwerking met noordelijke provincies en euregio.
- Zoek meer aansluiting met Noord-Duitsland en laat Den Haag wat het is, daar verwacht ik de komende jaren niet veel goeds van.
- Grote bedrijven proberen over te halen zich in Drenthe te vestigen (genoeg uitbreidingsmogelijkheden, goede infrastructuur, goed opgeleid personeel aanwezig).
- Banen schrappen is vaak niet de oplossing, iedere werkloze krijgt een uitkering.
- Creëren van hoogwaardige werkgelegenheid in boerderijen door aantrekken kleine innovatieve MKB bedrijven om zo leegloop van platteland te voorkomen.

Overig

- De bouw stimuleren door bijv. bouwgrond goedkoper maken.

- Fraude terugdringen door uitbreiding accountantsonderzoek
- Jonge ondernemers uit het westen hier gratis kantoorruimte aanbieden.
- Investerings voor bedrijven vergemakkelijken, de gemeente/provincie kan bijspringen voor bedrijven waar banken weigeren geld te verstrekken.
- In samenwerking met de banken het makkelijker maken/ondersteunen voor kleine bedrijven om een hypotheek te krijgen.
- Controle op rekeningen door instanties!
- Zorg dat de starters op de woning markt weer genoeg hypotheek kunnen krijgen. Dit zal als een positieve domino-effect werken.

Bijlage 5. Gegeven suggesties hoe meer mensen aan het werk kunnen komen

Deze bijlage geeft een integraal overzicht (per thema) van alle antwoorden op de open vraag:

*“Hebt u nog andere suggesties hoe meer mensen aan het werk geholpen kunnen worden?
Ja, namelijk door.....”*

(Nieuwe) activiteiten/soorten werk uitbreiden/stimuleren

- Wegenonderhoud (2) en waterwegenonderhoud.
- Uitbuiten/benutten van de mogelijkheden die de A 28 en A32 bieden (2x).
- Centrale ligging van Drenthe promoten t.o.v. Duitsland met het oog op handel/transport/overslag.
- Aantrekken van meer industrie.
- Aantrekken van sportevenementen.
Bed en breakfast stimuleren.
- Opstarten van projecten met een duurzaam karakter.
- De Drentse rijwiel 4-daagse is een mooi kortdurend evenement waar de economie door wordt aangejaagd. Daar zouden we er meer van moeten hebben in Drenthe.
- De overheid bijv. bouwactiviteiten opzetten voor diverse gebouwen.
- Stimuleren om mensen aan te nemen door gezonde bedrijven.
- Deelname aan sociale projecten.
- Tijdelijke/parttime inzet in de zorg op eerste- en tweedelijnsniveau.
- Een eigen onderneming beginnen.
- Een verdere promoten van het wonen in Drenthe. Meer inwoners geeft meer vraag naar arbeid. Vooral de sector dienstverlening zou verder uitgebreid moeten worden.
- Ouderenzorg promoten.
- Gemeentelijke restaurants waar verschillende mensen van andere culturen kunnen koken als gerechten.
- Gevangenis openhouden.
- Uitbouwen van de rust die hier heerst.
- Gezondheidszorg voor ouderen.
- Goed omgaan met jongeren- en ouderen beleid.
- Grote bedrijven naar hier trekken, bouwgrond goedkoop. Personeel te over.
- Het gaat goed met Duitsland. Kunnen we relaties leggen met Duitse bedrijven? Drenthe zou kunnen
- investeren door cursussen Duits te bieden en de contacten met het Duitse bedrijfsleven te leggen
- Markt moet goedkoper meer kramen, meer horeca etc.
- In de natuur investeren.
- In de sport, beweegarmoe bestrijding. Vooral onder de jeugd, maar ook onder de senioren.
- In de zorg. Minder managers. Meer handen aan het bed.
- Industrie uitbouwen.
- Starters-ouderen woningen.
- Infrastructuur bv. Fietspaden en routes verbeteren.
- Investeer in toekomstige plannen en zet in op onderhoud zodat Drenthe niet verpaupert.
- Investeren (1x) in de natuur (1x), in de ruimtelijke omgeving/bouwprojecten (1x), infrastructuur (1x).
- Investeren in duurzame energie, dat creëert ook banen.
- Meer initiatieven in toerisme voor families, daar steeds minder gezinnen zich vakantie in het buitenland kunnen permitteren.
- Meer investeren, is meer winst, waardoor er meer banen gecreëerd worden.
- Meer land- en tuinbouwproducten kleinschalig verwerken tot consumentenproducten.
- Meer organisatie op recreatie en cultuurgebied.

- Meer promoten misschien.
- Mensen meer bij de natuur betrekken en mogelijkheden zoeken om voordelig vakantie vieren.
- Misschien voor kleine klussen ook mensen vragen, die dan zo aan het werk kunnen komen, of iets met een soort van voedselbank.
- Natuurprojecten op zetten voor jonge werkelozen, zo krijgt men niet allen werkervaring maar word je ook betrokken met de natuur.
- Starten eigen bedrijf (1), milieuprojecten (1x).
- Ontwikkelen van een broedplaats voor innovatieve en creatieve industrie, directe verbinding met de Randstad (betere treinverbinding, geen overstap in A'foort en meer treinen).
- Faciliteren met bv. glasvezelkabel zodat ze niet naar het westen trekken.
- Multinationals interesseren voor Drenthe.
- Onderzoekscentra oprichten voor duurzaamheidsprojecten.
- Pilots tav bewegen, gezondheid en kleinschalig begeleid wonen voor ouderen en mensen met een beperking op het platteland en niet in flats of grote instellingen.
- Proberen grote bedrijven naar Drenthe te halen, bijvoorbeeld in de buurt van de A37.
- Profileren en stimuleren goede infra structuur (ook digitaal).
- Promoot duurzame energie die door Drenten geïnstalleerd wordt door heel Nederland.
- Zo mogelijk de kleinschaligheid voorrang geven bij de ontwikkeling van nieuwe projecten. Wellicht geeft dat op de lange duur meer werkgelegenheid en onderscheid je je van de rest.
- Stimuleren van zelfstandigen met goedkope bedrijfsruimten.
- Tracht via de input van gelden de uitstroom van werknemers te voorkomen (ook dat is werkgelegenheid) zoals o.a. in het onderwijs.
- Door bezuinigingen schiet onderhoud er soms bij in. Toeristvriendelijke aanblik!
- Verkoop via internet.
- Verkort de infrastructuur met de Randstad en Neder-Saksen.
Werkzaamheden voor ouderenzorg, Drenthe vergrijsst in een snel tempo. Je kunt denken aan onderhoudswerkzaamheden in- en om de (eigen) woning. Immers ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen.
- Richten op plattelands ontwikkeling om zo meer geld uit Brussel hierheen te halen: levert banen op.
- Stimuleren sociale woningbouw i.p.v. extra belastingen op woningcorporaties.
- Het zoeken van technische vakken in apparaten bouw instrumentaria heel veel van het oude goede is verdwenen dit moeten weer oppakken.
- Meer bezig zijn met de milieuproblemen. Ik denk dat we hier in Drenthe een hoop nieuwe banen kunnen creëren door meer met dit maatschappelijke probleem om te springen.
- Proberen via bijeenkomsten de creativiteit van mensen te stimuleren.
- Drenthe als natuurmonument, met geschiedenis, kunst en cultuur expliciteren in projecten die nieuwsgierig maken; onderwijs en toerisme en kunstenaars bij elkaar brengen.
- Enkele smalspoorlijnen door veengebied en de Drentsche bossen aanleggen. Zo onderscheidt de provincie zich van andere provincies.
- Geen windmolens, geen megastallen, kampeer vriendelijk.
- Drenthe schoonhouden.
- Zorgen dat bedrijven hier blijven en niet opgekocht door buitenlandse bedrijven.
Zo snel mogelijk investeren ondanks bezuinigen.
- Rustgebieden opzetten waar mensen kunnen onthaasten! Brainstormcentra waar grote bedrijven kunnen vergaderen en pilots kunnen draaien om producten te ontwikkelen.

Leefbaarheid

- Kleine niet vervuilende bedrijven aan huis toestaan.
- Laten bestaan van scholen en kleine winkels in dorpen, bijv. samen met café (3x).
- Hulpbehoevende mensen helpen.

- Op scholen klussen doen.
- Schoolsport en opruimdiensten organiseren rondom openbare gebouwen en parken.
- Stimuleer "Oud Drentsche"gebruiken. Steun en coördineer de VVV in Drenthe.
- Leefbaarheid.
Beter openbaar vervoer.
- Mensen stimuleren streekproducten te kopen.
- Bouw van kleinschalige groepswoonegelegenheden: voor eenpersoonshuishoudens.
Buurtprojecten om ouderen in de buurt te ondersteunen, hand en spandiensten, sociale contacten etc. meer behoefte aan. Hier is daar ruimte genoeg voor.
- Horeca, natuurbeheer, recreatiebegeleiding.
- Snel internet verbindingen zou thuiswerken kunnen bevorderen.
- Verlagen van de grondprijzen zodat de bouw aangetrokken wordt.
- Winkels e.d. verdwijnen in kleine dorpen, m.a.g. leegloop van deze gebieden door ouderen.
Probeer dit te voorkomen anders staat er straks alleen nog een jaguar voor de boerderij i.p.v. een Zetor.

Nieuwe (creatieve) ideeën

- Concerten en andere evenementen in dorpen stimuleren.
Essentgelden aanwenden in projectontwikkeling en projecten later verkopen.
- Dienstverlening over de grens.
- Het potentieel van het TT circuit verhogen. Meer meerdaagse evenementen waardoor de horeca wordt gestimuleerd.
- Het zoeken van technische vakken in apparaten bouw instrumentaria heel veel van het oude goede is verdwenen dit moeten weer oppakken.
- Intensieve akkerbouw, bv. biologische kruidenteelt.
- Maakindustrie aantrekken, net als nu de melkpoederfabriek uit China.
- Overdekte picknickplaatsen ontwerpen.
- Wetenschappelijke artikelen in de kranten over het nut van werken en daarnaast de nadelen van werkloosheid aangeven. Meer projecten organiseren gericht op werkloze mensen.

Arbeidsomstandigheden/voorwaarden/regelingen

1. Verdeling werk:

- Werk beter/anders verdelen (6x).
- Gelijke verdeling overheidsdiensten binnen Nederland.
- Oudere werknemers eerder met pensioen, opdat de jonge werklozen eerder aan een baan worden geholpen.
- Ouder dan 60 plus met baan 2 a 3 dagen samen met ons jeugd er bij in te werken met die 2 à 3 dagen.
- Banen scheppen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.
- Heroriëntatie op werkverdeling in de zorg. Meer werk "aan het bed en in de persoonlijke sfeer, minder managers en "pratens".
- De hogere functies danig inkrimpen zo komt er geld vrij voor banen.
- Het creëren van werk in de hogere sector, zodat hoger opgeleiden niet wegtrekken. Koopkracht van deze jongeren blijft dan behouden voor Drenthe en dat geeft weer werkgelegenheid voor anderen
- Iedereen met een uitkering zou zijn/haar vakgebied of talent naar vermogen aan de gemeenschap ter beschikking moeten stellen ter verbetering van woon- en levenskwaliteit.

2. Cao/betaling/werkgevers

- Er moet worden opgetreden tegen werkgevers die buitenlandse werknemers niet laten werken
Volgens de Nederlandse CAO.

- Afschaffen bouw CAO. De lonen voor de bouw CAO liggen te hoog, waardoor particuliere opdrachten vrijwel niet meer voorkomen. Verbeteringen aan woningen en bedrijfspanden zijn te duur geworden.
- Arbeidstijdverkorting (2x).
- Ontslagrecht versoepelen lagere sociale lasten (tijdelijk).
- Zwartwerkers naar huis sturen.
- AOW grens verlagen.
- Betere en goedkopere arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor zelfstandigen.
- Door belastingvoordeel aan ondernemers te geven die werkgelegenheid garanderen en hun nek uit steken.
- Maak een plan om werkzoekende te koppelen en laat deze kosteloos een maand mee werken door de mensen van het UWV beter te activeren en meer met de werklozen in contact laten staan.
- Horeca in Hoogeveen, veel jongere zwart betaald en staan zo weer op straat.
- Langdurige werklozen met loonkostensubsidie bij reguliere werkgevers plaatsen.
- Werken met behoud van uitkering.
- Werkgelegenheidsprojecten opstarten.
- Werkgevers moeten gewoon de wajongers in dienst houden, dus niet naar 9 mnd. ontslag. Na 95 dagen kunnen dan weer aan het werk bij dezelfde werkgever.
- Werkgevers nog meer belonen bij het in dienst nemen van een nieuwe werknemer, waaraan gekoppeld het creëren van een extra arbeidsplaats (dus geen draaideur beleid).
- Werklozen vrijwilligerswerk laten doen met behoud van uitkering.
- UWV kan ook wel wat meer doen.
- Uitkeringen lager en verplichte maatschappelijke stage.
- Uitkeringstrekkingen, voor zover daartoe in staat, laten helpen in verzorging van het openbaar groen.
- Zgn. Melkert banen creëren!
- Verlaag de uitkeringen zodat mensen weer moeten gaan werken en niet mogen.
- Verplicht elk bedrijf 1 of meerdere mensen die een beperking hebben of kansarm zijn op de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Dit kan met ondersteuning.
- Verplicht stellen van vrijwilligerswerk om een uitkering te kunnen ontvangen. Zo blijf je wel in het arbeidsproces, doet ervaring op en blijft in een normaal dagritme. Meer kans op betaald werk.

3. *Vrijwilligerswerk*

- Als vrijwilligers inzetten in zorg/verzorgingshuizen (2x).
- Bepaald vrijwilligers werk omzetten in betaalde banen.
- Betaalde mantelzorg.
- In het kader van tijdelijk werk voor de gemeente te werken als vrijwilliger voor bejaarden hulp.
- Sommige vrijwilligers betalen.
- Vrijwilligerswerk niet meer dan 2 dagen.
- Vrijwilligers werk eventueel toch minder werk doen als je gewend bent dat je voorheen leer je ook van, heb het zelf onder vonden.
- Verplicht vrijwilligerswerk gaan doen, met daaruit vloeiend eventueel een baantje.
- Vrijwilligerswerk om mee te starten, iedereen kan zijn steentje bijdragen aan de maatschappij, ook als je even geen baan hebt.
- Wat wil de werkgever wat kan de werknemer meer flexibiliteit.
- Vrijwilligerswerk doen: hierbij moet wel opgelet worden dat je met het doen van vrijwilligerswerk geen concurrent wordt van de zelfstandige ondernemer.
- Vrijwilligers werk vervangen door betaalde banen.

4. Oudere werknemers

- Oude generatie houdt te lang de markt bezet (6x).
- Mogelijkheden bieden aan de oudere werknemer om vervroegd minder te gaan werken.
- Herverdeling arbeid door ouderen uren in te laten leveren en hiervoor jongeren te laten instromen.
- Oudere werknemers, die nu verplicht door moeten werken, koppelen aan een jongere die werkloos is de jongere houdt zijn uitkering, maar doet wel werkervaring op; de oudere draagt zijn kennis over.
- Ouderen eerder met pensioen en de jongeren aan het werk.
- Oudere werknemers met vervroegd pensioen.
- Pensioenen weer op 65 brengen.
- Mensen eerder met de vut vanaf hun 58.

5. Overig

- Helpen met werk zoeken die bij de mensen past.
- Kijk hoeveel bijv. Polen er hier werken (omdat ze goedkoper zijn), (gedeeltelijke) afgekeurde mensen die "zwart" blijven doorwerken, dat beter aan banden leggen.
- Geen polen meer aannemen.
- Een banenmarkt waarop allerlei gebieden banen worden aangeboden.
- Hier in de gemeente Tynaarlo zijn ze bezig met het aanleggen van glasvezel en daar zijn $\pm$ 15 Polen mee bezig. Er zijn op dit moment vast mensen werkloos die dit ook kunnen.
- Hoogwaardige technologie aantrekken door gunstig vestigingsbeleid.

Houding

- Voor sommige mensen is de lijn werk - brood op de plank te lang. Bepaalde mensen zijn meer gemotiveerd, als ze direct resultaat van hun werk merken. Ze willen telefoon, dan doen ze klusjes voor KPN.
- Alle voorkomende werkzaamheden aanpakken.
- Als mensen meer bereid zijn om werk in de eigen omgeving op te pakken, zorg dit direct voor resultaat en waardering. Zoals buurtinitiatieven voor de openbare ruimte, tot koken voor de buurt op afroep.
- Nog meer samenwerking van bedrijven.
- niet altijd iemand uit de Randstad halen voor werk in Drenthe maar een pool van (grotere) bedrijven samen laten werken (vgl. Groningen).
- Buitenlandse concurrentie: dat moet stoppen en de Nederlander eist te veel, meer werk met iets minder.
- Dat mensen alles moeten aanpakken en niet zo kieskeurig moeten zijn.
- Er is werk genoeg. Ook in Drenthe. Maar je moet het ook willen en geen paardenklep opzetten en kijken naar het perfecte baantje.
- Er moet niet meer schaalvergroting komen want dat worden dan bedrijven met robots en die halen juist je werk uit handen.
- Even los van de betaalbaarheid ervan, maar er zijn zoveel talentvolle mensen die gedwongen thuis zitten omdat ze werkloos zijn geworden en er is zoveel te doen in allerlei sectoren.
- Geef werklozen een kans zich maatschappelijk nuttig te maken middels werkverschaffing. De tijd is er rijp voor.
- Het klimaat van het bedrijfsleven te verbeteren en infrastructuur.
- Iedereen kan wat doen, soms zit het m in de kleinste dingen.
- Ik denk dat een ieder die werkzoekende is minder kritisch moet zijn op de te verkrijgen baan. Er is wel werk, maar niet iedereen wil alles aanpakken.
- Je hoort nu veel te veel dat er in de lokale omgeving geen werk is. Mijn advies: boeltje oppakken en gaan werken waar er werk is. Als je wilt werken is er altijd werk te vinden.

- Korten op uitkeringen, waardoor het weer echt rendabel gaat worden om de stap te zetten om weer aan het werk te gaan.
- Direct bij bedrijven lobbyen maar dan ook geen onnodige redtape.
- Meer werkgelegenheid naar Drenthe halen.
- Mensen die nu werkloos thuis zitten verplicht mee laten draaien (met behoud van uitkering) bij verschillende bedrijven, sectoren (2x).
- Mensen moeten ook beneden hun studie een baan accepteren en niet maar weigeren.
- Mensen moeten sneller tevreden zijn en elk werk aanpakken wat er aangeboden wordt.
- Mensen moeten sneller werk aan nemen, als dit niet wordt gedaan hun uitkering verminderen.
- Mentaliteitsverandering bevorderen bij werkgevers en werknemers!
- Minder asielzoekers een baan aanbieden, maar meer de Nederlandse inwoners.
- Nederlanders, Drenten voorrang geven op anderen bij sollicitaties. Laten we het positieve discriminatie noemen.
- Niet zulke hoge eisen stellen aan mensen.. misschien kunnen ze meer dan hun papieren laten zien !!
- Flexibeler zijn.
Zorgen dat mensen meer geld te besteden hebben dan geven ze ook meer uit en komen er ook meer banen bij.
Over de grens kijken naar werk.
- Vlak over de grens ligt het Freizeitpark Schloß Dankern of de frischflügel fabriek in Huntel.
Hiervoor zoekt men regelmatig arbeidskrachten. Pretpark van der Most in Huntel.
- Volgens mij is er meer werk dan we denken alleen moet je het willen doen.
- Mensen vertellen dat je in technische beroepen ook veel kunt verdienen als je maar goed bent, velen maken opleidingen niet af verplicht naar bijscholing en anders geen uitkeringen.
- Wat meer positieve berichtgeving en zorgen dat de graaiers een keer mis grijpen.

Opleiding/scholing

- Omscholing naar werk waar wel/veel vraag naar is (2x).
- (Bij)scholing van werkzoekenden naar beroepen waar perspectieven voor zijn. Denk aan technische en bedrijfskundige automatisering.
- Jeugd meer de kans geven.
- Onderwijs stimuleren op mbo-niveau.
- Beter in beeld brengen wat iemand allemaal kan.
- Betere (na)scholing gericht op de behoefte van industrie/markt.
- Betere begeleiding bij omscholing, bijscholing etc. En in het geval dat er gereorganiseerd moet worden, medewerkers via het outplacementtraject helpen met het vinden van een nieuwe baan.
- Bied opleiding afgestemd op behoefte van bv. Fokker, Scania, Agri technieken, trailerbouw.
- Bij werkloosheid ineens, kijken naar de kwaliteiten van mensen en dan proberen een andere richting in te sturen. Dingen waar ze goed in zijn en die proberen te laten ontwikkelen.
- De 65/67 jarigen de jongere mensen intern opleiden zodat er een verschuiving komt van oudere werknemers dvt deeltijd en jongeren meer ervaring.
- De scholen meer aan laten sluiten bij het bedrijfsleven.
- Een cursus BBO laten volgen zoals die in Hoogeveen door de gemeente Hoogeveen gegeven wordt.
- Emigreren en scholing (ook bij- en omscholing) in met name technische beroepen.
- Gerichte scholing in vakgebieden en stages in techniek, zorg.
- Goed onderwijs.
- Hulp met omscholen.
- Inventariseren waar vacatures worden aangeboden in de provincie en deze vervolgens in contact brengen met gerelateerde studies.
- Jeugd meer kans geven op werk en leer projecten.

- JObcoach.
- Jonge mensen met ouderen met behoud van uitkering mee laten lopen. Want de vergrijzing komt eraan en er moet wel kennis blijven.
- Koppeling van oudere en jongere werknemers, d.m.v. stage, denk ook aan herintreders etc.
- Mensen laten stage lopen of waar het kan mee laten werken in bedrijven om zo ook ervaring op te doen en zien wat ze leuk vinden.
- Motivatie coach.
- Omscholing.
- Omscholingen/bijscholingen subsidiëren.
- Zorg voor goede basisopleiding. Probeer een stapje hoger. Je kunt meer dan je zelf denkt.
- Probeer via vrijwilligerswerk mensen aan het werk te krijgen.
- Sollicitatietraining, hulp bieden bij beroepskeuze, en evt. financieel ondersteunen bij omscholing
- Techniekopleiding in kleine bedrijfjes doen met aanvulling uitkering.
- Vaste regel maken dat mensen om de zoveel jaar worden bijgeschoold (verplicht dus). Hierdoor blijven mensen up-to-date en meer kans om weer aangenomen te worden ondanks leeftijd.
- Veel betere voorlichting geven op scholen!!!!
- Via projecten mensen (tijdelijk) een werkplek bieden.
- Via vrijwilligerswerk kijken of dat wat is voor de persoon. Misschien iets van een tijdelijke stage.
- Verbeterde scholing waardoor er hogere banen benutted kunnen worden, hierdoor ontstaat ruimte in de lagere sector (schoonmaak e.a.). Zodoende komen meer mensen aan een baan.
- Jongeren meer kansen geven ervaring op te doen. Onbetaalde stageplekken aanbieden met kans op een contract.

Financiën/overheid

- Als de bank een nieuw te beginnen bedrijf niet wil helpen kan de gemeente of provincie dit doen.
- Als organisaties goed gecontroleerd worden op uitgaven van hun geld, kunnen er veel meer mensen in de zorg gaan/blijven werken.
- Als overheid niet op de geldpot te gaan zitten maar investeren. Pas minder uitgeven op het moment dat de markt dit zelf weer doet.
- Banken moeten meer kredieten verlenen.
- Bedrijven subsidie werklozen aan te nemen 2/3 uitkering + 2/3 loon salaris boven het minimum loon ligt. Voor beide partijen interessants, kassen. Geld blijft in Nederland gunstig voor de economie.
- Leegstaande panden tegen aantrekkelijke huurpenningen verhuren (2x).
- Betreft jeugdwerkloosheid: open die subsidiekraan.
- De gemeenten bezuinigen op allerlei taken en werkzaamheden. Zet de werklozen daarvoor in indien geschikt. Of ze nu een WW uitkering krijgen of een salaris.
- De toeristensector verbreden. Niet alleen gericht op Nederlanders maar ook op het buitenland.
- Faciliteren netwerken voor onderlinge kennisoverdracht of elkaar aanvullende dienstverlening.
- Geld beschikbaar stellen voor bv. extra banen in de zorg en het onderwijs.
- In Den Haag (politiek) duidelijk maken dat er in het noorden van het land bedrijven meer stimulans nodig hebben.
- Samenwerking zoeken met Oosterburen op energiegebied.
- Intensiveren samenwerking onderwijs en bedrijfsleven op alle Nico's en met zeer praktijkgerichte doelen.
- Investeren in jongeren, zodat zij na hun opleiding kunnen blijven op de arbeidsmarkt. Kleinere contracten aanbieden.
- Investeringsubsidies koppelen aan aantal nieuwe arbeidsplaatsen.
- Investeren in projecten die veel werkgelegenheid zullen creëren.
- Lastenverlaging waardoor men meer te besteden heeft.
- Meer geld investeren in en uitgeven aan (particulieren en overheid) lokale bedrijven.

- Meer werk creëren, vanuit de overheid meer projecten opstarten.
- Minder paternalistische overheid, die alleen regels volgt en ondernemers in de weg staat. Raadsleden en gedeputeerden, die persoonlijke belangen opzij.
- Minder regels en wetten voor mensen in willen verbouwen of nieuw bouwen en onder allerlei regeltjes vallen en bijna moedeloos van te worden.
- Nieuwe initiatieven ondersteunen vanuit de gemeente door bv leegstaande gebouwen beschikbaar te stellen tegen lage huur.
- Startende ondernemers meer ondersteunen en bedrijven die het moeilijk hebben ondersteuning geven.
- Op provinciaal niveau kijken wat voor sectoren er naar Drenthe gehaald kunnen worden, of kunnen worden uitgebreid. Dus welke kennis is er hier onder de bevolking en dus waar is behoefte aan oudere werknemers de rust gunnen en jongeren het werk gunnen.
- Overheidstaken naar Drenthe halen.
- Zorg voor ontwikkeling van lokale en provinciale netwerk ontwikkeling op diverse terreinen bv. natuur/milieu/duurzaamheid, openbaarvervoer, recreatie, cultuur van onder op.
- Overheidstaken die arbeidsintensief zijn kunnen ook door werklozen worden gedaan.
- Probeer als provincie op een of andere manier de bouw te stimuleren.
- Provinciale bedrijven opzetten waar langdurige werklozen een voor de staat aan het werk kunnen op basis van hun uitkering. ook moeten bedrijven gestimuleerd worden om weer mensen in dienst te nemen.
- Ruimte bieden aan ondernemers en politieke stokpaardjes op stal zetten.
- Schaf landelijk ALLE vormen van subsidie af.
- Starters helpen de woningmarkt op te komen.
- Organiseer samen met de regionale RABO's starters bijeenkomsten om de woningmarkt te stimuleren t.b.v. de bouw.
- Stimuleren startersmarkt woningen.
- Stop met bezuinigingen! Het enige effect van bezuinigen is gedwongen ontslagen op de directe werkvloer. Dit treft mensen die het hardst nodig zijn en die het meest afhankelijk zijn van hun werk, stop met het geven van grote party's op het provinciehuis en gebruik het vrijkomende geld voor het onderhoud van cultuur gerelateerde zaken.
- Stoppen met alle rijksdiensten naar de Randstad te verplaatsen. Logisch dat daar dan minder werkloosheid is. alles moet naar de Randstad; autowegen, tunnels, hoofdkantoren, toerisme, kunstijsbaan!!!!
- Versoepelen van vele regels in dit land.
- De hoge inkomens flink naar beneden, de laagste omhoog.
- Overheden faciliterend voor plaatselijk, kleine, initiatieven. Houd het gas hier. Geen windmolens maar energie huizen en bedrijven.

Werkverschaffing

- Onderhoud openbaar groen (9x), wegen en bouwwerken.
- Meer controles of inzet op hondenpoep/snelheid binnen de bebouwde kom(30kmzone).
- Mensen laten helpen bij de aanplanting van bossen of het onderhoud ervan, en in de zomer als (vrijwilliger) gidsen.
- Natuur beter onderhouden en ook duurzamer maken en boeren laten bestaan, opstarten van winkeltjes steunen, de scholen in de gemeenten niet dichtlaten gaan maar groter laten groeien.
- Mensen die geen werk hebben toch laten werken voor hun geld, dit kan door deze mensen de straten/plantsoenen te laten schoon houden. Bij huis zitten is ook geen optie en zo houden we Nederland schoon.

Bijlage 6. Internetvragenlijst Drents Panel, thema's VJN 2013

Een belangrijk onderwerp op dit moment is werkgelegenheid.

Er wordt op verschillende manieren geprobeerd om mensen aan het werk te houden/krijgen.

Goede ideeën van de inwoners van Drenthe kunnen hierbij helpen.

1. Met het oog op werkgelegenheid en het creëren van banen: hebt u ideeën waarin of hoe Drenthe zich kan onderscheiden ten opzichte van andere delen van het land?

- Ja, nl.....
- Nee.
- Weet ik niet

1b. Hebt u suggesties hoe meer mensen aan het werk geholpen kunnen worden?

- Ja, nl.....
- Nee
- Weet ik niet

De volgende vragen gaan over uw woonomgeving.

2. Kunt u aangeven hoe u woont? (meerdere antwoorden mogelijk)

Ik woon:

- In een klein dorp (minder dan ca. 1000 inwoners)
- In een middelgroot dorp (ongeveer tussen 1000 inwoners – 4000 inwoners)
- In een groot dorp (meer dan ca. 4000 inwoners)
- In een stad
- Buiten bebouwde kom
- In buitengebied

3a. Stel: u gaat verhuizen.

Welk onderstaande woonkenmerken vindt u van groot belang en zou u niet willen missen? (max. 5 antwoorden)

- a. Veilige buurt/omgeving
- b. Werk op goed bereikbare afstand
- c. Supermarkt in de buurt
- d. Recreatievoorzieningen in de buurt
- e. Goede bereikbaarheid via openbaar vervoer
- f. Scholen in de buurt
- g. Overdekte sportvoorziening in de buurt
- h. Woning waarin combinatie werken en wonen mogelijk is
- i. Zwembad in de buurt
- j. Goede bereikbaarheid via (snel)wegen
- k. Beschikbaarheid van snel internet
- l. Sportvelden in de buurt
- m. Voldoende parkeerplaatsen in de buurt
- n. Rust / geen geluidsoverlast
- o. Culturele voorzieningen in de buurt
- p. Uitgaans- en eetgelegenheden in de buurt
- q. Gezondheidsvoorzieningen (zoals huisarts/tandarts) in de buurt

3b. Is uw buurt/dorp er de afgelopen paar jaar op achteruitgegaan doordat één of meerdere van deze voorzieningen zijn verdwenen? (zo ja welke)

4a. Vormt het verdwijnen hiervan voor u aanleiding om te gaan verhuizen?

- Ja (zo ja welke)
- Nee

4b. En zijn er ook punten die u eventueel wel zou kunnen missen? (noem max. 3 punten uit de lijst a t/m q)

- Ja
- Nee
- Weet niet

Dan volgen nu een paar vragen over internet.

5a. Heeft uw huishouden een snelle internetaansluiting (bijv. kabel of glasvezel)?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

Zo nee: wat is hiervan de reden:

- Geen interesse
- Te duur
- Wordt niet aangeboden (is niet beschikbaar)

5b. Hoe belangrijk vindt u het dat uw woning over een snelle internetverbinding kan beschikken? Schaal 1 - 10

Een huishouden aansluiten op een snelle internetverbinding kost geld.

5c. Welk bedrag zou u er éénmalig voor over hebben zodat uw woning toch wordt aangesloten op snel internet. Dit is dus een bedrag bovenop de normale kosten (uiteraard wordt u niet afgerekend op uw antwoord).

€.....

Een woning kan ook gebruikt worden als werkplek. Dit kan gaan om zogenaamd thuiswerken/telewerken in dienst van een baas maar een woning kan ook dienen als locatie van een bedrijf.

6. Wordt uw woning gebruikt als telewerkplek of als locatie van een bedrijf?

- Ja
- Nee

7. Hoe belangrijk is het voor u dat uw huidige of toekomstige woning hiervoor geschikt is?

- Heel belangrijk
- Belangrijk
- Weet niet
- Onbelangrijk
- Helemaal niet belangrijk

8. Tenslotte nog 2 vragen over duurzame energie.

Stel: u bent geïnteresseerd in duurzame energie voor uw woning.

Zou u voordat u iets aanschaft, nagaan of er (financiële) regelingen zijn?

- Ja
- Nee
- Weet niet

Zo ja: Waar zou u informatie hierover gaan zoeken?

- Internet (zoekmachine zoals Google)
- Website van provincie of gemeente
- Huis-aan-huisbladen
- Weekkrantjes
- Dagblad/krant
- Anders, nl.....

9. En vindt u het een taak van de overheid om u hier actief op te wijzen (dit kost wel geld) OF vindt u het voldoende als deze informatie gemakkelijk vindbaar is?

- Overheid moet hier actief op wijzen (dus betaalde reclame voor maken)
- Zolang het gemakkelijk te vinden is, is dit voldoende.
- Weet niet.

De volgende vragen gaan over het openbaar vervoer.

10. Is uw buurt goed bereikbaar met het openbaar vervoer?

- Ja
- Nee
- Weet niet

11. Hoe vaak maakt u of iemand uit uw huishouden gebruik van het openbaar vervoer?

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Een paar keer per jaar
- Minder dan een paar keer per jaar

12. In welke mate bent u of is iemand uit uw huishouden afhankelijk van het openbaar vervoer?

- Schaal van 1 (geheel niet) tot 5 (volledig)

13. Stel: uw buurt/omgeving is niet meer bereikbaar met het openbaar vervoer.

Zou u of iemand uit uw huishouden bereid zijn een bijdrage te leveren voor een buurtbus.

Bijvoorbeeld door 1x per maand een personenbusje te besturen, door een planningsrooster te maken, door geld te geven etc.?

- Ja
- Weet ik niet
- Nee

14. Zou u maandelijks 2 euro willen betalen zodat uw buurt goed bereikbaar blijft via het openbaar

Vervoer? (uiteraard wordt u niet afgerekend op dit antwoord).

- Ja
- Weet ik niet
- Nee

Dan volgen nu een paar vragen over krimp.

Er wordt de laatste paar jaar vaak gesproken over krimp en vergrijzing in Drenthe.

Dit wil zeggen dat er in delen van Drenthe minder mensen zullen wonen en dat deze mensen vaak oud zijn. Eén van de gevolgen hiervan is dat veel voorzieningen te duur worden en hierdoor zullen verdwijnen en dat de zorg voor ouderen onbetaalbaar wordt.

Een van de ideeën om dit probleem tegen te gaan is de kangoeroewoning. Een kangoeroewoning (ook wel tandemwoning genoemd) bestaat uit twee zelfstandige woningen met een eigen voordeur, maar wel met elkaar verbonden door een tussendeur. Dit type woning is geschikt voor mensen die vlakbij degene willen wonen voor wie ze zorgen.

15. Wat vindt u van het idee van kangoeroewoningen? 1-5

Hoe groot acht u de kans dat u (later) zelf geïnteresseerd zult zijn in een kangoeroewoning?

Schaal 1 - 5

16. Hebt u nog andere ideeën in de combinatie van wonen-werken-zorg die er toe kunnen leiden dat

de gevolgen van vergrijzing in Drenthe beperkt blijven.

- Ja, nl.....
- Nee/weet niet

Het laatste onderwerp gaat over faunabeheer.

17. Door het verbinden van natuurgebieden wordt de terugkeer van groot wild bevorderd (edelherten, damherten, wilde zwijnen, wolven enz.). Dit kan consequenties hebben voor de natuur en toerisme maar ook voor de landbouw en veiligheid van verkeer en woon/leefomgeving.

Wat vindt u in deze discussie het belangrijkste argument?

- Verrijking van de natuur
- Impuls voor toerisme/recreatie
- Schade aan landbouwgewassen
- Veiligheid verkeer
- Veiligheid bevolking

18. Diverse achtergrondvragen (opleiding, leeftijd, geslacht, huishoudensituatie)